

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Tarnybos vaidmuo, funkcijos ir įgaliojimai

Rokiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau – Tarnyba) vaidmuo, funkcijos, įgaliojimai reglamentuoti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme. Tarnybos pareiga – prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas savivaldybės turtas bei vykdomas savivaldybės biudžetas. Šią nuostatą įgyvendiname atlikdami finansinį (teisėtumo) ir veiklos auditą, teikdami išvadas savivaldybės tarybai bei atlikdami kitas teisės aktais nustatytas kontrolės funkcijas. Institucijos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Tarnyba savo veikloje vadovaujasi įstatymais ir kitais teisės aktais, tarptautiniais audito standartais, valstybinio audito reikalavimais, Valstybės kontrolės parengtomis metodikomis.

Tarnybos veiklos planavimas

Tarnyba prisideda prie savivaldybės misijos užtikrinti bendruomenės viešųjų poreikių tenkinimą ir gyvenimo kokybės gerinimą bei didinti Rokiškio rajono patrauklumą vykdymo. Tarnyba savivaldybės veikloje dalyvauja, vykdydama strateginio veiklos plano programą „Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programa“ įgyvendinant tikslą didinti savivaldybės veiklos organizavimo ir funkcijų įgyvendinimo efektyvumą, uždavinį – užtikrinti savivaldybės darbo organizavimą, ir vykdo priemonę „Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbo organizavimas“.

Vadovaujantis savivaldybės strategija, patvirtintas Tarnybos veiklos planas ir audito programa, kuriems pritarta Rokiškio rajono savivaldybės tarybos kontrolės komitete. Daugiausia darbo laiko skiriama finansiniam (teisėtumo) auditui, nes šio audito pagrindu teikiamos išvados savivaldybės tarybai dėl svarbiausių savivaldybės ataskaitų, savivaldybės biudžeto lėšų bei turto naudojimo. Tačiau daugiau laiko reikėtų skirti veiklos auditui, kurio poreikis yra didelis. Savivaldybės taryba 2018 metais pavedė atlikti du veiklos auditus, todėl veiklos planas ir audito programa 2018 metais buvo tikslinta.

Tarnybos veiklos plano vykdymas

Vykdamas veiklos planą, 2018 metais atliktas 2017 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditas, atliktos audito procedūros (auditai) šešiose savivaldybės biudžetinėse įstaigose (Savivaldybės administracijoje, Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijoje, Jūžintų Juozo Otto Širvydo pagrindinėje mokykloje, Kamajų Antano Strazdo gimnazijoje, Juodupės gimnazijose ir Obelių gimnazijoje), atlikti veiklos auditai dviejose bendrovėse (AB „Rokiškio komunalininkas“ ir AB Rokiškio butų ūkio veiklos efektyvumo vertinimai), pateikta viena išvada savivaldybės tarybai, apibendrinta atliktų auditų rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenai, vykdyta vidinė audito peržiūra, buvo priimami gyventojai, vykdyta kita įstaigos veikla.

Veiklos plano vykdymas kiekvieną ketvirtį svarstytas savivaldybės tarybos kontrolės komiteto posėdžiuose. Tarnybos veiklos rezultatai viešinami Rokiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje www.rokiskis.lt.

Finansinis (teisėtumo) auditas

Atlikdami finansinius (teisėtumo) auditus, vertiname audituojamo subjekto metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumą, lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą.

Audito metu buvo vertintas konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys, kuris apima visą viešąjį sektorių (36 biudžetines įstaigas, 1 savivaldybės fondą ir 3 viešąsias sveikatos įstaigas).

Vertinant finansinių ataskaitų rinkinius įstaigose, nustatyta reikšmingų trūkumų, dėl kurių audito nuomonė ir dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų buvo modifikuota. Nustatytų neatitikimų apimtis pateiktos lentelėje.

Tūkst. Eur

Audituotų ataskaitų straipsniai	Ataskaitose pateikta bendra straipsnių suma	Padidinta suma	Sumažinta suma	Teisingumo negalina patvirtinti	Nustatytų iškraipymų procentas
Ilgalaikis turtas	98829,9	10,9	-51,6	32173,7	32,5
Trumpalaikis turtas	4388,8			125,8	2,9
Finansavimo sumos	64247,4			26338,0	41,0
Įsipareigojimai	12624,3			125,8	1,0
Grynasis turtas	26428,6	10,9	-51,6	5835,7	21,9
Pagrindinės veiklos pajamos	41075,8			17,0	
Pagrindinės veiklos sąnaudos	41204,3	51,6			0,1

Audituotų įstaigų ataskaitų duomenys apie ilgalaikį nekilnojamąjį turtą neparodo tikros padėties. Visos audituotos švietimo įstaigos formaliai atliko metinę ilgalaikio nekilnojamo turto inventorizaciją: inventorizavo tik faktiškai apskaitoje įregistruotus pastatus ir statinius ir neįvertino, kad apskaitoje užregistruoti turto vienetai neatitinka faktiškai naudojamų ir Nekilnojamo turto registre nurodytų turto vienetų ir pavadinimų. Reikšmingi nekilnojamo turto duomenų neatitikimai yra nustatyti Jūžintų Juozo Otto Širvydo pagrindinėje mokykloje, nes šioje įstaigoje neapskaityta pusė pastatų ir statinių, užregistruotų nekilnojamo turto registre. Savivaldybės administracijos seniūnijų duomenys apie faktiškai apskaitytus vietinės reikšmės kelius ženkliai skiriasi nuo savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintų duomenų bei teikiamų statistinėse ataskaitose duomenų apie kelius, todėl negalėjome patvirtinti ataskaitose pateiktų duomenų apie kelius teisingumo.

Negalėjome patvirtinti Jūžintų Juozo Otto Širvydo pagrindinės mokyklos veiklos rezultatų ataskaitoje pateiktų duomenų apie pagrindinės veiklos kitas pajamas teisingumo, nes negalėjome įsitikinti, kad visi nuomos atvejai ir apimtys teisingai fiksuoti apskaitoje ir teisingai pateikti ataskaitose.

Audito metu vertinome ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, kurį sudarė ir skirtus asignavimus naudojo 56 asignavimų valdytojai (36 biudžetinės įstaigos, 20 savivaldybės administracijos padalinių) šešioms programoms vykdyti (iš viso panaudota 29688,4 tūkst. Eur asignavimų). Audito metu reikšmingų pastebėjimų dėl pateiktų vertinti ataskaitų rinkinio duomenų neturėjome.

Atlikdami finansinius auditus įstaigose, kartu vertinome lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą. Reikšmingi pažeidimai išnuomojant turtą nustatyti Jūžintų Juozo Otto Širvydo pagrindinėje mokykloje, naudojant turtą – Kamajų Antano Strazdo ir Juodupės gimnazijose, nurašant turtą - Obelių gimnazijoje.

Išvada savivaldybės tarybai

Audito išvada teikta savivaldybės tarybai, priimant sprendimą dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių. Išvadoje dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo rinkinių bei dėl savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo pareiškėme sąlyginę nuomonę dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, besąlyginę nuomonę – dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir sąlyginę nuomonę – dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams.

Veiklos auditas

Atlikdami veiklos auditus, vertiname audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir (ar) rezultatyvumo aspektais. Audituojamo subjekto veikla analizuojama kaip žmoniškųjų, materialinių ir kitų išteklių visuma, skirta tam, kad

būtų įgyvendinti tikslai, siekiant išspręsti visuomenėje kilusias problemas ar padėti įveikti sunkumus. Pagal savivaldybės tarybos pavedimus 2018 m. atlikome du veiklos auditus: vertinome AB „Rokiškio komunalininkas“ ir AB Rokiškio butų ūkio veiklos efektyvumą. Šių auditų metu nustatėme, kad savivaldybė, būdama pagrindinė šių bendrovių akcininkė, neužtikrino efektyvaus jų valdymo, kad būtų siekiama maksimalios naudos visuomenei. Neturint savivaldybės kontroliuojamų bendrovių valdysenos nuoseklios politikos, viską lemia vienkartiniai subjektyvūs sprendimai. Įmonėms nenustatyti lūkesčiai, tikslai, užduotys ir jų matavimo rodikliai, atskaitomybė ir atsakomybė už jų vykdymą. Savo planų neturi ir bendrovės. Pateikėme rekomendacijas nustatytoms problemoms spręsti.

Teiktų rekomendacijų įgyvendinimas

Tarybos teikiamos rekomendacijos yra pagrindinė poveikio priemonė, kuria siekiame teigiamų pokyčių savivaldybės viešajame sektoriuje bei finansų sistemoje.

Nustatytas klaidas ir pastebėjimus siūlome taisyti nedelsiant. Auditų metu buvo nustatyti 56 teisės aktų pažeidimai, iš jų 41, arba 73,2 procento (pernai buvo – 63,6) nustatytų trūkumų ir pažeidimų ištaisyta jau audito metu. Audito ataskaitose pateikta 51 rekomendacija, iš kurių 44 įgyvendintos (įgyvendinamos), arba 86 proc. (pernai buvo – 77) pateiktų rekomendacijų.

Įgyvendinant teiktas rekomendacijas, pasiekta:

- savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašas;
- savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinta savivaldybės kontroliuojamų bendrovių valdysenos politika;
- savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas savivaldybės kontroliuojamų bendrovių pasiektų veiklos tikslų vertinimo tvarkos aprašas;
- administracijos direktoriaus raštu savivaldybės kontroliuojamoms bendrovėms nustatytas bendrovių teikiamų ataskaitų turinys ir periodiškumas; rodikliai bei strategijos įgyvendinimas yra nuolat analizuojami;
- savivaldybės administracijoje sukurta nekilnojamojo turto duomenų bazė, į kurią perkeliama duomenys, įvertinant apskaitos duomenis, nekilnojamojo turto registro duomenis ir turto naudojimo juridinius faktus (šis procesas nebaigtas);
- audituotose įstaigose patikslinti nekilnojamojo turto vienetai ir pavadinimai, kad įstaigose apskaitytas turtas atitiktų nekilnojamojo turto registro duomenis;
- neteisingai priskirti ilgalaikiam turtui objektai perkelti į trumpalaikį turtą;
- patikslinti neteisingai taikyti nusidėvėjimo normatyvai, perskaičiuotos sumos;
- pradėtos vykdyti procedūros dėl nenaudojamo įstaigos veikloje ilgalaikio turto tolimesnio panaudojimo;
- parengtos (patikslintos) finansų kontrolės taisyklės;
- perskaičiuoti atostogų kaupiniai;
- parengti pareigybių aprašymai;
- patvirtinti darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vadovaujamo ir profesinio darbo stažai;
- ištaisyti kiti darbo užmokesčio reglamentavimo ir nustatymo trūkumai;
- ištaisytos klaidos apskaitoje ir ataskaitose.

Dauguma audituotų subjektų geranoriškai bendradarbiauja audito procese teikiant reikiamus duomenis, taisant nustatytas klaidas ir pažeidimus, bei vėliau teikia informaciją apie pateiktų audito ataskaitose rekomendacijų įgyvendinimą. Tačiau akcinė bendrovė „Rokiškio komunalininkas“, nors audito metu bendradarbiavo ir parengė rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą, tačiau vėliau informacijos apie jo vykdymą faktiškai pačių nustatytais terminais, nepateikė.

Toliau stebime riziką nekilnojamojo turto apskaitos srityje, nes visose įstaigose nustatomi neatitikimai. Savivaldybės administracijoje kuriama nekilnojamojo turto duomenų bazė neužbaigta, nes tai yra darbu imlus ilgalaikis procesas. Kamajų Antano Strazdo gimnazijos direktorė, laikinai

einanti Jūžintų Juozo Otto Širvydo pagrindinės mokyklos direktoriaus pareigas, kreipėsi dėl esančių neatitikimų dokumentuose išaiškinimo po poilsiavietės rekonstrukcijos ir realios pastatų situacijos. Situaciją aiškina savivaldybės administracija.

Tarnybos darbo organizavimas ir panaudoti ištekliai

Asignavimų dydį Tarnybai nustato savivaldybės taryba. Buhalterinę apskaitą tvarko ir atskaitomybę rengia savivaldybės administracijos centralizuotos buhalterinės apskaitos skyrius. Tarnyboje dirba du darbuotojai: Savivaldybės kontrolierė (tarnybos vadovė) ir vyriausioji specialistė. 2017 m. spalio mėn. išėjus iš darbo vyriausiajai specialistei, kita priimta 2018 m. kovo mėn.

Tarnybai 2018 m. panaudota 37726,4 Eur asignavimų, iš jų darbo užmokesčiui 27947,5 Eur, socialiniam draudimui – 8571,9 Eur, prekėms ir paslaugoms – 1153,3 Eur, darbdavio socialinei paramai – 53,8 Eur.

Tarnyboje 2018 metais užregistruota 36 gauti dokumentai, išsiųsti 47 raštai; parengta 19 kontrolierės įsakymų veiklos, 3 atostogų, 1 komandiruočių ir 4 personalo klausimais; išduoti 3 pavedimai atlikti auditus.

Išorinė peržiūra

2018 metais Valstybės kontrolė atliko mūsų tarnybos išorės peržiūrą¹, kurios tikslas – įvertinti tarnybos sukurtą kontrolės sistemą ir atlikto audito kokybę, pareikšti dėl to nuomonę ir pateikti informaciją. Tarnybos sukurta audito kokybės kontrolės sistema įvertinta kaip turinti trūkumų, tačiau iš esmės yra veiksminga ir užtikrina, kad visi auditai būtų atliekami pagal auditą reglamentuojančius teisės aktus. Peržiūros metu vertinto finansinio (teisėtumo) audito (Rokiškio rajono savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių bei savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo) kokybė įvertinta II lygiu, t. y. audito įrodymai pakankami ir tinkami tiek, kiek jais būtų galima pagrįsti pateiktą audito ataskaitą ir išvadas, Tarnybos pastebėjimai, išvados ir rekomendacijos pagrįstos, tačiau yra nereikšmingų nukrypimų nuo auditą reglamentuojančių teisės aktų.

Ko siekiame

Yra dar daug sričių, kur turėtume pasitempti, tiek siekiant audito kokybės užtikrinimo, tiek tinkamiau paskirstant savo darbo laiko išteklius, tiek įgyvendinat rekomendacijas.

Savo veikla mes siekiame didinti savivaldybės viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei. Tai daryti galime tik geranoriškai bendradarbiaudami su visomis susijusiomis šalimis ne tik identifikodami trūkumus ir problemas, bet ir kartu ieškodami problemų sprendimo galimybių.

Dėkojame audituotų įstaigų vadovams, finansininkams ir kitiems darbuotojams už tai, kad išgirdo mus, kad įdėjo daug darbo ir pastangų, kurių dėka įstaigų veikla tapo skaidresnė ir efektyvesnė, o apskaita teisingiau atspindi esamą padėtį.

Norime būti atpažįstami kaip nepriklausoma, profesionali ir atsakinga audito institucija, siekianti naudoti visuomenei.

¹ Valstybės kontrolės išorės peržiūros ataskaita „Rokiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyboje atliktos išorės peržiūros rezultatai“, 2018-04-27 Nr. IP-3.